

การบูรณาการหลักพลธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ
อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี*

INTEGRATING OF DHARMA TO PROMOTE THE AWARENESS OF POLITICAL
PARTICIPATION OF THE PEOPLE IN THE OPERATION OF THE PHO
PHRA SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
AT MUEANG DISTRICT IN PHETCHABURI PROVINCE

พระศตายุ ฐานิสโร

Phra Stayu Thanisar

พระสมุห์อาคม อาคมธีโร

PhraSamu Akom Akamadhiro

อนุชา พละกุล

Anucha Bhalakula

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

E-mail: Stayu111222@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ยกระดับจิตสำนึกและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบูรณาการหลักพลธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ อำเภอเมืองเพชรบุรี และ (2) นำเสนอแนวทางการบูรณาการหลักพลธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี เน้นข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก และใช้ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อสนับสนุนความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ระดับการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.35) โดยด้านการมีความสามารถในการปกครองตนเองอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือด้านความสามัคคี และด้านการมีส่วนร่วมตามลำดับ ความสัมพันธ์ระหว่างการบูรณาการหลักพลธรรมกับการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าหลักพลธรรมทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากปัญญาพละ สมาธิพละ ศรัทธาพละ สติพละ และวิริยะพละ นอกจากนี้ ระดับการปฏิบัติตามหลักพลธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.41) โดยด้านสติพละมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านศรัทธา

* Received 23 August 2025; Revised 14 December 2025; Accepted 15 December 2025

พลະต่ำสุด การบูรณาการหลักพลธรรมช่วยเสริมสร้างบทบาทและองค์ความรู้ทางการเมืองของประชาชน รวมทั้งเครือข่ายทางการเมืองท้องถิ่น องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยสรุปเป็นแนวทางสำคัญ 3 ประการ คือ การเสริมสร้างความสามารถในการปกครองตนเอง การส่งเสริมการมีส่วนร่วม และการสร้างความสามัคคีในชุมชน

คำสำคัญ : การบูรณาการ, การมีส่วนร่วมทางการเมือง, จิตสำนึกพลเมือง, หลักพลธรรม, องค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ

Abstract

This research article aims to (1) enhance public consciousness and examine the relationship between the integration of Bala-Dhamma (the Five Spiritual Powers) and citizens' political participation within Phopra Subdistrict Administrative Organization, Mueang Phetchaburi District, and (2) propose guidelines for integrating Bala-Dhamma to promote public consciousness of political participation. The study employs a mixed-methods research design, emphasizing qualitative data as the primary source, with quantitative data used to support the completeness and reliability of the findings. The results reveal that the overall level of promoting public consciousness of political participation is high (mean = 4.35). Among the dimensions, self-governance capacity of citizens ranks highest, followed by social unity, and political participation, respectively. The relationship between the integration of Bala-Dhamma and the promotion of political participation consciousness shows a strong positive correlation, statistically significant at the 0.01 level. When examined by dimension, all aspects of Bala-Dhamma demonstrate moderate positive correlations, ranked in descending order as wisdom power, concentration power, faith power, mindfulness power, and effort power. Furthermore, the overall level of practice based on Bala-Dhamma is high (mean = 4.41), with mindfulness power scoring the highest and faith power the lowest. The integration of Bala-Dhamma enhances citizens' political roles, political knowledge, and local political networks, leading to broader forms of local political participation. The synthesized knowledge from this research identifies three key principles: strengthening citizens' self-governance capacity, promoting participation, and fostering community unity.

Keywords: Integration, Political Participation, Civic consciousness, Principles of Physical Dharma, Pho Phra Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมืองการปกครองของชุมชนต่าง ๆ เฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการปกครองระบบประชาธิปไตย ซึ่งกล่าวในทางทฤษฎีและแนวความคิดทางปกครอง จะเห็นได้ว่า รัฐบาลซึ่งเป็นกลไกในการบริหารการปกครองของรัฐบาลนั้น ย่อมมีภาระหน้าที่อย่างมากมายในการบริหารประเทศให้ประชาชนได้รับความสุข ความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตอีกทั้งความมั่นคงแห่งชาติทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม แต่ย่อมเป็นไปไม่ได้ที่รัฐบาลจะดูแลและจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนของประเทศ เพราะอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินการที่อาจจะไม่สนองตอบต่อความต้องการของแต่ละชุมชนได้ และรวมทั้งข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ (Budget) และตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ดำเนินงานให้ทั่วถึงได้ เมื่อเป็นดังนี้ การลดภาระของรัฐบาลโดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เพื่อการสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน จะได้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และตรงกับความต้องการประสงค์ของชุมชนนั้น ๆ จึงเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทและความสำคัญเกิดขึ้น ความสำคัญการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐบาลในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน ยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

การปกครองท้องถิ่น มีความสำคัญในระบบการปกครองประชาธิปไตย เนื่องจากรัฐบาลไม่สามารถดูแลทุกชุมชนได้ทั่วถึง การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองจะช่วยให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และตรงกับความต้องการของแต่ละชุมชน การปกครองท้องถิ่นจึงมีบทบาทในการลดภาระของรัฐบาล สนับสนุนความมั่นคง ความผาสุก และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนตามหลักการกระจายอำนาจและประชาธิปไตย ผู้วิจัยได้เห็นถึงปัญหาประชากรที่ไม่ค่อยมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารตำบลโพพระ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยมากจะมีอาชีพของตัวเองจึงไม่ค่อยสนใจ ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องด้วยปัจจัยหลายด้าน ด้านข่าวสารในองค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ เนื่องด้วยเจ้าหน้าที่เพียงพอ ในการดำเนินงานจึงต้องขอความร่วมมือจากภาคประชาชน ประชาชนบางส่วนยังให้ความสนใจต่อการนำหลักพลธรรมไปประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้อื่นไม่มากนัก

การปกครองท้องถิ่น จึงเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวพันมีส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และวางแผนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่น ที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด จึงเป็นส่วนที่ทำให้ประชาชนรู้จักท้องถิ่นการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตยประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื่องบน บน โดยเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น โดยผู้บริหารท้องถิ่น มีบทบาทในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งช่วยปลูกฝังจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ในการได้รับรู้ข่าวสารในองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งในด้านการพัฒนา นอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหาร

ท้องถิ่นโดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตย ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (Public Consultation) เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น และมีส่วนรับรู้ถึงปัญหาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของตนเอง การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการกระจายอำนาจ เนื่องจากภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ขณะที่แต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน

อนึ่ง สำหรับองค์กรหรือหน่วยงานที่มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องนั้น ในปัจจุบันนี้บุคคลในการในองค์กรจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในองค์กรอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งบุคลากรต้องยึดหลักความซื่อสัตย์ หลักความซื่อสัตย์ มั่นเพียร และหลักที่ยึดเหนี่ยวจิตใจในการปฏิบัติงานหรือการดำเนินงาน ทุก ๆ กิจกรรม หรือทุก ๆ องค์กร

กล่าวได้ว่า “ประชาชน” จึงเป็นผู้มีความเหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด และกิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่น ไม่เกี่ยวกับท้องถิ่นอื่น ๆ และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง ทั้งนี้การแบ่งเบาภาระดังกล่าวทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญๆ หรือกิจการใหญ่ๆ ระดับชาติอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม และมีความคล่องตัวในการดำเนินงานของรัฐบาลจะมีมากขึ้น

การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการ และปัญหาย่อมต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกจุดและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดีก็คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั่นเอง การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองและการบริหารของประเทศในอนาคตผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตนเอง และยังฝึกฝนทักษะทางการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งพาตนเองได้ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การศึกษา สิ่งแวดล้อม สาธารณสุข กล่าวโดยสรุป การปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญของระบอบประชาธิปไตย โดยช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองและเกิดความรับผิดชอบต่อท้องถิ่นของตน การที่ประชาชนมีบทบาทในกระบวนการบริหารท้องถิ่นทำให้พวกเขาเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การกระจายอำนาจนี้ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ทำให้สามารถมุ่งเน้นไปที่กิจการใหญ่ ๆ ระดับชาติได้ และยังเป็นพื้นที่ฝึกฝนผู้นำทางการเมืองในอนาคต

ทั้งนี้ การปกครองส่วนท้องถิ่น จะสามารถแบ่งออกเป็นสองด้วย คือ ด้านการเมืองการปกครอง และการบริหาร กล่าวคือในด้านการเมืองการปกครองนั้นเป็นการปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยและเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้น เป็นการแบ่งเบาภาระรัฐบาล และ ประชาชนในท้องถิ่น

ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการนำเสนอปัญหาของท้องถิ่นตนเอง และนำไปสู่จิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของท้องถิ่นตนเองในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาทางสนองแก้ปัญหาด้วยตนเอง ด้วยกลไกการบริหารต่าง ๆ ทั้งในแง่ของการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการจัดการ เป็นต้น ด้านการเมืองการปกครอง มุ่งเสริมสร้างประชาธิปไตยและการเรียนรู้การปกครองตนเอง ขณะที่ด้านการบริหาร เน้นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอและแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นผ่านกลไกการบริหารต่าง ๆ ครอบคลุมทั้งการบริหารบุคคล งบประมาณ และการจัดการอื่น ๆ เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ยังคงมีรูปแบบการบริหารจัดการตามกรอบเดิมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่บริบทของชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ทั้งด้านโครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ และรูปแบบการดำรงชีวิตของประชาชน โดยในสถานการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการมีส่วนร่วมในท้องถิ่นอยู่ของประชาชน ได้ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัว และมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองตนเองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบกับการพัฒนาของประเทศได้ทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญขึ้นเป็นลำดับ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุงรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้หน่วยงานการปกครองท้องถิ่น สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองให้มากที่สุด อันเป็นเป้าหมายสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครอง แต่ทั้งนี้ การที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใดก็ตาม จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนขีดความสามารถทางด้านการบริหารบุคคล การเงิน และการคลังของท้องถิ่นเหล่านั้นประกอบกันด้วย และผู้มารับบริการนั้นก็คือ ประชาชน หรือผู้เสียภาษีให้กลับหน่วยงานรัฐ ทำให้เกิดการเจริญเติบโตในงานของภาครัฐนั้น ๆ ด้วย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานบริการของภาครัฐที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จะสามารถทำให้ประชาชนเข้าถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น และมีจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทั้งในการแนะนำเสนอปัญหาของชุมชน ให้ฝ่ายบริหารนำไปแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาท้องถิ่น และประชาชนที่มาติดต่อหน่วยงานในสถานที่มาขอรับบริการนั้นมีความพึงพอใจในกับงานบริการของหน่วยภาครัฐนั้นได้อย่างไร ดังนั้นงานวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่วิจัยนี้ จะสามารถเป็นคำตอบได้อย่างดีว่า จะมีแนวทางหรือวิธีการใดที่สามารถทำให้ผู้มารับบริการจากหน่วยภาครัฐมีความพึงพอใจมากที่สุดและนำมาสู่จิตสำนึกการมีส่วนร่วมของการให้บริการหรือที่เรียกว่า “การบริการที่เป็นเลิศ”

กล่าวโดยสรุปว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดีที่สุด การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นมีความสำคัญมากขึ้น ทั้งในด้านการเสนอปัญหาและการพัฒนาชุมชน ซึ่งส่งผลให้เกิดจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความพึงพอใจในการบริการของหน่วยงานรัฐ งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมนี้ จึงจำเป็นต้องพัฒนาการให้บริการ

สาธารณะ ให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาว่าการบริหารงานปัจจุบัน ยังขาดความสอดคล้องกับหลักพลธรรมในบางด้าน เช่น ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับผู้บริหารท้องถิ่น งานวิจัยจึงนำเสนอแนวทางบูรณาการหลักพลธรรมเข้าสู่กระบวนการบริหาร เพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพลธรรมกับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพลธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบูรณาการ ทฤษฎีเกี่ยวกับจิตสำนึกทางการเมือง ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมประชาชน หลักธรรม พละ 5 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างเครื่องมือสัมภาษณ์และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญและนำผลที่ได้ไปทำการวิจัยเชิงปริมาณโดยการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลต่อไป ดังนี้

1. วิธีวิจัยเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 1 กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยเลือกศึกษาจากประชาชนในเขตตำบลโพพระ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 2,190 คน ได้กำหนดกลุ่มประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane, 1973) ที่ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน 5% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 338 คน ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป กระบวนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามหมู่บ้านทั้ง 11 หมู่ในตำบลโพพระและจัดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างให้สัมพันธ์กับจำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครอบคลุมและเป็นตัวแทนของประชากรในพื้นที่อย่างแท้จริง รายละเอียดของจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านได้แสดงไว้ในตารางที่ 3.1 ขั้นตอนนี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่ถูกต้องแม่นยำและสามารถนำไปใช้ในการอธิบายหรือทำนายพฤติกรรมของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้ออกแบบและพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนชัดเจน เริ่มตั้งแต่การศึกษาหลักการ

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำเสนอร่างเบื้องต้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงจนได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วยข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล การบูรณาการหลักพลธรรม (พละ 5) การมีส่วนร่วมทางการเมือง และคำถามปลายเปิดเพื่อแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยตอนที่ 2 และ 3 ใช้มาตราส่วนประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) (Likert, R, 1976) 5 ระดับ เพื่อสะท้อนระดับความคิดเห็นของผู้ตอบอย่างมีนัยสำคัญ พร้อมเกณฑ์การแปลผลอย่างชัดเจน

ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้มีการเสนอแบบสอบถามต่อคณะผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยได้ค่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) (Cronbach, L. J., 1990) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 0.955 แสดงถึงระดับความเชื่อมั่นที่สูงมาก จึงสามารถนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงได้อย่างมั่นใจในความถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึง องค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ อำเภอเมืองเพชรบุรีจังหวัดเพชรบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากประชาชนในพื้นที่
2. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนในพื้นที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 313 ชุด
3. รวบรวมแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นสองส่วนหลัก โดยเฉพาะในส่วนของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผู้วิจัยใช้สถิติเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและระดับของการบูรณาการหลักพลธรรมที่ส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามระดับค่าเฉลี่ย เพื่อสะท้อนระดับความคิดเห็นหรือพฤติกรรมของประชาชนที่ศึกษา และสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบูรณาการหลักพลธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยพิจารณาทั้งขนาดและทิศทางของความสัมพันธ์ ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้สามารถแสดงระดับความสัมพันธ์ตั้งแต่ต่ำไปจนถึงสูงมาก ทั้งในทิศทางเดียวกันหรือทิศทางตรงกันข้าม และข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ได้รับการวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยพิจารณาคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามตามบริบทและประเด็นที่เกื้อหนุน แล้วจัดกลุ่มเนื้อหา พร้อมนำเสนอในรูปแบบความเรียงประกอบตารางแจกแจงความถี่ตามลำดับความสำคัญของเนื้อหาที่ได้รับ ซึ่งช่วยเสริมให้ผลการวิจัยมีมิติที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2. วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพลธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 10 รูปหรือคน โดยแบ่งเป็นกลุ่ม จำนวน 4 กลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นเครื่องมือสัมภาษณ์ได้รับการออกแบบเพื่อเจาะลึกใน 4 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในมิติต่าง ๆ (ระดับบุคคล องค์กร และภาคประชาชน) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพลธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แนวทางการประยุกต์ใช้หลักพล 5 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และการสะท้อนปัญหา อุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะในการบูรณาการหลักธรรมเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารงานท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ได้แก่ เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ (Personal interview) เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Structured Interview) ทำการสัมภาษณ์โดยเจาะจงคำตอบ เฉพาะเรื่องตามจุดมุ่งหมาย โดยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 รูปหรือคน

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) โดยมุ่งเน้นการตีความข้อมูลจากบริบทที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางสังคมและวัตถุประสงค์ของการศึกษาเป็นหลัก โดยเริ่มจากการวางโครงสร้างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก นำคำหรือข้อความสำคัญมาจัดประเภทเพื่อสะท้อนสาระและประเด็นที่เกี่ยวข้องก่อนเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะถูกถอดความอย่างละเอียดจากเครื่องบันทึกเสียงและบันทึกภาคสนาม เพื่อวิเคราะห์ตามกลุ่มเป้าหมายและประเด็นที่ตั้งไว้โดยให้ความสำคัญกับความถูกต้อง ครอบคลุม และความน่าเชื่อถือของเนื้อหา ด้วยการใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เช่น การตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลต่างกัน การเปลี่ยนผู้ให้ข้อมูลหรือผู้สังเกต และการใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งการสัมภาษณ์ การสังเกต และการสนทนากลุ่ม และผู้วิจัยยังได้นำข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วกลับไปตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูล (Member Check) เพื่อยืนยันความถูกต้องของสาระที่ได้ แสดงให้เห็นถึงความรอบคอบในการแปลความหมายตามบริบทจริง และความพยายามที่จะให้ข้อสรุปของการวิจัยมีความน่าเชื่อถือและสะท้อนภาพความเป็นจริงของสถานการณ์ทางสังคมในพื้นที่ศึกษาได้อย่างครบถ้วน

ผลการวิจัย

1. ระดับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน รวมเท่ากับ 3.89 จากคะแนนเต็ม 5.00 อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาหลาย ๆ ด้าน และแสดงให้เห็นได้ว่า ด้านความสามารถ ในการปกครองตนเอง มีค่าเฉลี่ย 3.94แสดงว่าประชาชนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการใช้สิทธิและมีบทบาทในการตัดสินใจต่อกิจการท้องถิ่น เช่น การเข้าร่วมประชุม การให้ความคิดเห็น และการ

ลงคะแนนเสียง ด้านความสามัคคี มีค่าเฉลี่ย 3.88 สะท้อนว่ามีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน ร่วมมือกันแก้ปัญหา และรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนบ้านและกลุ่มต่าง ๆ ส่วนด้านการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย 3.86 ได้บ่งชี้ว่า ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การติดตามตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ และการเสนอแนะต่อโครงการพัฒนาชุมชนโดยรวมแล้ว สรุปได้ว่า ประชาชนในพื้นที่ตำบลโพพระมีจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูงทุก ๆ ด้าน ทั้งในแง่การรับรู้สิทธิหน้าที่ ความผูกพันกับชุมชน และการปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นการสะท้อนมุมมองกลับถึงการตื่นตัวทางการเมืองและการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในการขับเคลื่อนงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพลธรรมกับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า หลักพลธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ ด้วยความแตกต่างทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยภาพรวมแล้วจะมีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.698 ซึ่งแสดงว่า หลักพลธรรมทุก ๆ ด้าน มีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับค่อนข้างสูงเมื่อจำแนกในหลาย ๆ ด้าน จึงเห็นได้ว่า ด้านศรัทธาพลจะมีค่าสหสัมพันธ์ $r = 0.652$, สมานิตพล $r = 0.641$, วิริยะพล $r = 0.623$, สติพล $r = 0.611$, และปัญญาพล $r = 0.594$ ซึ่งทุก ๆ ค่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันทั้งหมด กล่าวคือ เมื่อประชาชนมีการปฏิบัติและยึดถือหลักพลธรรมในแต่ละด้านมากขึ้น ก็จะส่งผลให้มีจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดยตัวแปร ทั้ง 5 ด้าน สามารถอธิบายความแปรปรวนของจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ร้อยละ 48.72 ซึ่งสะท้อนได้ว่า หลักพลธรรม จึงมีบทบาทความสำคัญต่อการสร้างความตระหนักรู้และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการแสดงความคิดเห็น การติดตามตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ และการร่วมแก้ปัญหาชุมชน ทั้งนี้ ความสัมพันธ์เชิงบวก ยังสรุปให้เห็นว่า การเสริมสร้างและบูรณาการหลักพลธรรมอย่างต่อเนื่องจะสามารถเป็นกลไกที่ทรงพลังในการยกระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

3. การบูรณาการหลักพลธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ อำเภอเมืองเพชรบุรีจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักพลธรรม ได้แสดงถึงค่าระดับการปฏิบัติโดยภาพรวม จะอยู่ที่ค่าเฉลี่ย 4.32 จากคะแนนเต็ม 5.00 จะอยู่ในระดับมาก ในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านศรัทธาพล จะมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.38, สติพล 4.35, วิริยะพล 4.33, ปัญญาพล 4.29, และสมานิตพล 4.26 ซึ่งทั้งหมด ได้แสดงการสะท้อนให้เห็นได้ว่า ประชาชนมีการนำหลักพลธรรมมาประยุกต์ใช้กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างชัดเจนการบูรณาการนี้ ได้ครอบคลุมการจัดกิจกรรมประชาคมประจำปีที่มีประชาชนเข้าร่วมเฉลี่ยร้อยละ 82.5 โดยประมาณ ซึ่งทำให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่นผ่านช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ได้มีผู้ติดตามและเข้าถึงข้อมูลเฉลี่ยร้อยละ 76.8 จากการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรภายนอกโดยมีโครงการร่วมดำเนินการไม่ต่ำกว่า 12 โครงการต่อปี อาจรวมถึงการฝึกอบรมและเวทีเสวนาที่เน้นการพัฒนาสติ สมานิต และปัญญาเฉลี่ยปีละ 6 ครั้ง ซึ่งมีผู้เข้าร่วมโดยประมาณ 450 คนต่อปี จึงทำให้ผลของการบูรณาการดังกล่าว ยังแสดงให้เห็นว่า มีการเพิ่มขึ้นของอัตราการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นจากเดิม ร้อยละ 65.4 เป็นร้อยละ 81.2 ในรอบ 3 ปี และประชาชนร้อยละ 79.6 แสดงให้เห็นว่า มีความเชื่อมั่นต่อความโปร่งใสและความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระมาก

ขึ้น การบูรณาการนี้ จึงได้สรุปเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพสูงต่อการยกระดับทั้งทัศนคติและพฤติกรรมต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชนโพพระอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ถึงแม้ว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประชาชน มีความสามารถในการปกครองตนเอง มีสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมท้องถิ่นโดยให้ความร่วมมือ มีความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระมีความสามัคคีภายในชุมชน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม และทำงานร่วมกับองค์กรท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ยังมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น เข้าร่วมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการประชุมชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยอนุจิตร ชินสาร (2564) กล่าวว่า ลักษณะของการบริหารงานที่เป็นเลิศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้มีลักษณะที่เหมือนกันในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านความโปร่งใส และ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นการบริหารงานที่เป็นไปด้วยลักษณะของการมีส่วนร่วม โดยให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายและมีการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยจำนวนมากที่ชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมทางการเมืองและการบริหารท้องถิ่นมีความสำคัญต่อความโปร่งใส ความร่วมมือ และความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นการมีผู้นำที่มีคุณธรรมมีธรรมาภิบาล และสามารถสร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงระหว่างภาครัฐและประชาชน ทั้งในระดับบุคคลและระดับเครือข่ายทางสังคม โดยมีปัจจัยหนุนเสริมจากการบริหารจัดการที่โปร่งใส การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการมีจิตสำนึกทางการเมืองที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผ่านกิจกรรม การเลือกตั้ง และการส่งเสริมประชาธิปไตยในทุกระดับของประชาชน เยาวชน และผู้นำในพื้นที่

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการบูรณาการหลักพลธรรมกับการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับสูง โดยหลักพลธรรม หรือ พล 5 ได้แก่ ศรัทธาพละ วิริยะพละ สติพละ สมาธิพละ และปัญญาพละ ถูกนำมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองตนเอง การมีส่วนร่วม และความสามัคคี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อประชาชนมีความศรัทธา มีความเพียร มีสติ มีสมาธิ และมีปัญญา จะสามารถควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ รู้จักสิทธิเสรีภาพ เข้าใจการมีส่วนร่วมทางการเมือง และมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความเข้าใจ เห็นความสำคัญ และเข้าร่วมในกิจกรรมการเมืองในระดับท้องถิ่นมากขึ้น ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปัญญาสุจิตโต (สิงาม) (2564) กล่าวว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมและหลักพล 5 ช่วยส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะด้านความเข้าใจสิทธิเสรีภาพการมีความรับผิดชอบ และความร่วมมือในชุมชน แสดงให้เห็นว่า หลักพลธรรมสามารถเป็นแนวทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชุมชนและท้องถิ่น โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมคุณธรรม ความสามัคคี ความรู้ ความสามารถ การตระหนักในสิทธิ เสรีภาพ การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง การกล้าแสดงออก โดยใช้เหตุผล และการดำเนินการโดยไม่ใช้ความรุนแรงหรืออคติซึ่งผลจากการบูรณาการดังกล่าวนี้ไม่เพียงส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ยังช่วยให้ประชาชนมีความมั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมี

เจตคติที่ดีต่อการพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับเป้าหมายของการเสริมสร้างประชาธิปไตยในระดับรากฐานผ่านกระบวนการพัฒนาคุณธรรมตามหลักพุทธธรรม

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ พบ อุปสรรคจากความไม่เข้าใจหลักธรรมของประชาชน การรับรู้แตกต่างกันตามวัยและระดับการศึกษา ส่งผลให้การนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่เต็มที่หรือไม่ถูกต้อง อีกทั้งยังขาดความร่วมมือและขาดความตระหนักในการมีส่วนร่วมทางการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระเทพวัชรเมธี และคณะ (2563) กล่าวว่า หลายคนในชุมชนยังไม่มี ความเข้าใจถึงความหมายของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ พละ 5 ซึ่งส่งผลให้เกิดการที่หลายคนไม่ได้ นำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชน หรือวิถีชีวิตประจำวันเท่าที่ควร จึงทำให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคต่อการไม่เข้าใจในหลักธรรม ในการนำไปใช้อย่างเต็มที่และไม่ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระปัญญา สุจิตโต (สีงาม) (2564) กล่าวว่า ประชาชนยังขาดความเข้าใจในเรื่องของสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ในการแสดงออกทางการเมืองที่ไม่ค่อยถ่องแท้และไม่ชัดเจน แต่ประชาชนส่วนใหญ่ยังมองว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่มีความจำเป็นต่อตนเอง เพราะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องเฉพาะกลุ่มบุคคลเท่านั้น ไม่ใช่เรื่องสาธารณะจึงเป็นการทำให้ประชาชนขาดความตระหนักในการมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงทำให้เห็นได้ว่า หลักพุทธธรรม จึงเป็นหลักธรรมอันเป็นกำลัง ที่ช่วยในการขับเคลื่อนจากภายใน เพื่อเป็นจุดการสร้าง ความมั่นใจ มั่นคงให้แก่อัจฉริยะ และใช้การต่อต้านสิ่งที่ไม่เหมาะสมหรือความไม่ถูกต้องในสังคม

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย เรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลโพพระ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี” ตามรูปภาพที่ปรากฏ ดังนี้

ภาพที่ 1.2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ในการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพลธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธาราม อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา” ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้ ดังนี้

1. การมีความสามารถในการปกครองตนเองของประชาชน อธิบายได้ว่า ประชาชนต้องอาศัยในระบอบประชาธิปไตย สามารถแสดงออกให้เห็นได้ด้วยการ กระทำ ซึ่งทุกครั้งในการใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น กลุ่มประชาชนในตำบลจะออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า มีความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย สามารถการปกครองตนเองได้

2. การมีส่วนร่วม อธิบายได้ว่า กลุ่มประชาชนในท้องถิ่นสามารถเป็นตัวเคลื่อนกิจกรรมของประชาชนทุกภาคส่วน ร่วมทั้งกิจกรรมทางการเมือง เพราะเมื่อเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนย่อมมีส่วนร่วมในทางการเมือง เช่น การไปใช้สิทธิของตนเอง มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

3. การมีความสามัคคี อธิบายได้ว่า ประชาชนในสังคมที่อยู่ร่วมกัน จำเป็นมากที่ต้องมีกิจกรรมส่งเสริมความสามัคคี เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างสามัคคีและความเข้าใจระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความสามัคคีและความเข้าใจที่ดีขึ้นภายในกลุ่มหรือชุมชน ต่อไปนี้คือกิจกรรมที่สามารถช่วยส่งเสริมความสามัคคีได้ เช่น การจัดกิจกรรมกีฬาในท้องถิ่น และจัดกิจกรรมจัดงานบุญ เพื่อสร้างความสามัคคี ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนเป็นประเพณีประจำปีสืบต่อกัน

สรุปและข้อเสนอแนะ

การบูรณาการหลักพลธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธาราม อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะ “พละ 5” ได้แก่ ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความคิดและพฤติกรรมของประชาชนในพื้นที่ตำบลโพธาราม ซึ่งให้มีความตื่นตัวรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการบ้านเมืองในระดับท้องถิ่นอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงการสร้างกระบวนการบูรณาการที่มีการเริ่มต้นจากการเสริมสร้าง “ศรัทธาพละ” ด้วยการปลูกฝังความเชื่อมั่นในคุณค่าของระบบประชาธิปไตยและบทบาทของพลเมือง ผ่านกิจกรรมและการให้ความรู้ด้านหลักธรรมที่สอดคล้องเข้าด้วยกัน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ มีความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในขณะที่ “วิริยะพละ” ได้ถูกนำมาใช้เพื่อเสริมสร้างความเพียรในการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะและการทำงานเพื่อส่วนรวม ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เช่น ความหลากหลายของช่วงวัยหรือระดับการศึกษาในชุมชน โดยเฉพาะ “สติพละ” ก็จะมีบทบาทสำคัญในการทำให้ประชาชนสามารถระลึกรู้ถึงหน้าที่และสิทธิของตนเองอย่างชัดเจน รู้เท่าทันข้อมูลข่าวสาร และไม่หลงเชื่อกระแสหรืออคติที่อาจบิดเบือนการตัดสินใจทางการเมือง และส่วนของ “สมาธิพละ” จะช่วยให้ประชาชนในพื้นที่นั้น มีจิตที่แน่วแน่ ตั้งมั่น และมุ่งมั่นในการร่วมพัฒนาชุมชนผ่านกิจกรรมจิตอาสา เช่น การปลูกต้นไม้ การทำความสะอาดชุมชน หรือการเข้าร่วมประชุมหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ และสุดท้าย “ปัญญาพละ” จึงเป็นพลังแห่งการคิดวิเคราะห์และเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมและการเมืองได้ ข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย 1) ข้อเสนอแนะเชิง

นโยบาย ได้แก่ 1.1) ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริมการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลอย่างจริงจัง โดยการศึกษาข้อมูลและความต้องการของประชาชนก่อนการวางแผน การดำเนินงาน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและชุมชนมากที่สุด 1.2) องค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ ควรจัดอบรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักพลธรรมในทุกระดับ ทั้งในระดับ องค์การ และบุคคลเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ สามารถนำเอาหลักพลธรรมมาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และ 1.3) องค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ ควรให้ความสำคัญในการวางแผน พัฒนาและการจัดตั้งงบประมาณเกี่ยวกับโครงการแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ สอดคล้องกับกิจกรรมที่ชุมชนและประชาชนต้องการ 2) ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ 2.1) ด้านการมีความสามารถในการปกครองตนเองของประชาชน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ ประชาชนต้องอาศัยในระบบอบ ประชาธิปไตย สามารถแสดงออกให้เห็นได้ด้วยการกระทำซึ่งทุกครั้งในการใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น กลุ่มประชาชน ในตำบลจะออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากที่สุดแสดงให้เห็นว่า มีความเชื่อมั่นในระบบอบประชาธิปไตย สามารถ การปกครองตนเองได้ และ 2.2) ด้านการมีส่วนร่วม ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ จำเป็นมากที่ต้องมี กิจกรรมส่งเสริมความสามัคคี เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างสามัคคีและความเข้าใจระหว่างบุคคลหรือกลุ่ม บุคคล โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความสามัคคี และ ความเข้าใจที่ดีขึ้นภายในกลุ่มหรือชุมชน ต่อไปนี้คือกิจกรรมที่ สามารถช่วยส่งเสริมความสามัคคีได้ เช่น การจัดกิจกรรมกีฬาในท้องถิ่น และจัดกิจกรรมจัดงานบุญ เพื่อสร้าง ความสามัคคีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนเป็นประเพณีประจำปีสืบต่อกันมา 3) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ครั้งต่อไป ได้แก่ 3.1) การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาการนำหลักพลธรรม ไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน ทุกระดับชั้น 3.2) การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษายุทธศาสตร์ กลยุทธ์ วิธีการปลูกฝังประชาชนสนใจศึกษารู้นใน หลักพลธรรมมากขึ้น และนำไปประพฤติปฏิบัติ และ 3.3) ควรศึกษาพฤติกรรมในการบูรณาการหลักพลธรรมของ ประชาชน ในที่อื่น ๆ ว่ามีปัญหาอะไรบ้างในการนำหลักพลธรรมนำไปประยุกต์ในการพัฒนาชุมชนในสังคม เพื่อ เป็นแนวทางแก้ไขที่ยั่งยืน

บรรณานุกรม

- พระเทพวัชรเมธี และคณะ. (2563). แนวทางการประยุกต์ใช้หลักพล 5 เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน. ใน (รายงานการวิจัย). คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระปัญญา สุจิตโต (สิงาม). (2564). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง. ใน (สารนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขา รัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อนุจิตร ชินสาร. (2564). การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเลิศด้านความโปร่งใสและส่งเสริม การมีส่วนร่วมของประชาชนกรณีศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารชุมชน วิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 15(1), 83-93.

Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing (5th ed.). New York: Harper Collins.

Likert, R. (1976). The Method of Constructing and Attitude Scale. In Reading in Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement. New York: Wiley and Son.

Taro Yamane. (1973). Statistics: An Introductory Analysis (3rd ed.). New York: Harper and Row.